

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

DESEN DERSİ

9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7

2.1. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
2.2. DESEN DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	8
2.3. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10

3. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 12

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	12
3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	13
9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	13
10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	16
11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	18
12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	20

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünölebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüşmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürölen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimini tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüşmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılacak öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatan-daş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılara ilişkin bilgiyle, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerde-dir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalış-malarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin

sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.

4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.

5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.

6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.

7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözeten bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Desen; sezgilerin, hayallerin, yaratıcılığın, tasarım gücünün kullanılabildiği biçimlendirme elemanı olan, resim sanatının temel taşlarından biridir. Aynı zamanda desen resimde somut gerçekliklerin imge, düşünce ve kavramların görsel çizgisel anlatım yoludur. Doğayı algılama ve çözümleme sürecinde el, göz ve akıl koordinasyonu ile, ön hazırlık istemeyen çizim yöntemlerini kullanan sanatçılar da betimleme aracı olarak deseni kullanır.

Desen Dersi Öğretim Programı 9, 10, 11. sınıflarda 4 saat, 12. sınıfta 5 saat uygulanmak üzere hazırlanmıştır. 9. sınıf seviyesinde desen ile çizerek bakmayı öğrenmek, baktığını görmek, doğanın ayrıntılı şekilde gözlenip incelenmesi ve bu inceleme üzerinde çalışılması yönünde bilgi beceri kazanılması önemsenmiştir. Sanatın öge ve ilkeleri, kompozisyon, perspektif, nesne çizimleri ve antik tors konuları ile ilgili üniteler tasarlanmıştır. 10. sınıf seviyesinde öğrenilen bilgilerin üstüne eklenebilecek şekilde ışık, gölge, ton değerleri tonlama, modle yöntemi ile ilgili teknikler ile mekân çeşitleri ve figür için başlangıç seviyesi konuların yer aldığı üniteler tasarlanmıştır. 11. sınıf seviyesinde figürde anatomi, mekân ve figür, figürün hareket, yön ve açıları, portre konularının yer aldığı üniteler tasarlanmıştır. 12. sınıf seviyesinde ise bir üst eğitim seviyesine hazırlık olarak da değerlendirilebilecek konuların seçimine özen gösterilmiş; figür ve portrelerde duygu durumlarını ifade edebilme, kısa süreli figür çalışmaları, çok figürlü kompozisyon çalışmaları ve deneysel üslup çalışmalarının konu edildiği üniteler tasarlanmıştır.

Desen Dersi Öğretim Programı'nda; resim sanatı, desen, etüt, kroki, plan algısı, mesafe gibi kavramların yer aldığı, dört yıl boyunca birbirini tamamlayan ve geliştiren konular programda genelden özele, kolaydan zora ilkeleri doğrultusunda ilerlemiştir.

Öğretim programının uygulanması ile öğrenciler görsel, mantıksal ve “düşünsel olarak” geliştirilir ve motive edilir. Desen eğitimi, her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmesi yanında özgür, özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitelerinin de geliştirilmesi açısından önemlidir. Desen dersi teori ve uygulamalarında öğrencilerin sınıf seviyelerine uygun teknik donanımla gelişmeleri sağlanarak öğrencilerden diğer atölye dersleri olan “iki boyutlu sanat atölye, üç boyutlu sanat atölye, grafik tasarım ve imgesel resimde” de bu gelişmeleri harmanlayacak olgunluğa ulaşmaları beklenmektedir.

2.1. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Desen dersi ile görme, algılama ve çizme becerisi kazanmaları
- Çalışmalarında zamanı planlı ve verimli kullanma alışkanlığı kazanmaları
- Kendini desen yoluyla ifade edebilmeleri
- Desen çalışmalarında araç gereçleri kullanmaları
- Desen çalışmalarında kompozisyon kurmaları
- Desen çalışmalarında nesnelerin yapısal özelliklerini etüt etmeleri
- Desen çalışmalarında üç boyutlu nesneleri iki boyutlu ifade etmeleri
- Desen öge ve ilkelerini kullanmaları
- Perspektifi kullanma becerilerini kazanmaları
- Desen dersini görsel bir iletişim biçimi olarak kullanmaları
- Sanatsal yaratıcılıklarını fark ederek geliştirmeleri
- Bilinçli bir resim sanatı izleyicisi olmaları
- Bireysel sanat anlayışı kazanmaları için sanat kültürü birikimi edinmeleri
- Sanat üreticileri olarak yaşadıkları kültüre katkı sağlamalarının önemini anlamaları
- Özgün düşünme, deneme ve üretim kapasitelerini geliştirmeleri

- Güven ve yeterlilik kazanarak sanat eseri üretebilmenin değerini anlamaları
- Sergi ve performans becerisi kazanmaları
- Toplu çalışmalar aracılığı ile birlikte düşünme, birlikte hareket etme, sorumluluk ve paylaşma bilinci kazanmaları
- Sanatın temel kavramlarından yararlanarak deneme yanılma, gözlem ve araştırma yapmaları
- Sanatsal duyarlılık, düşünme, yorumlama ve yaratıcılık becerilerini geliştirmeleri
- Ulusal ve uluslararası sanat etkinlikleriyle görsel sanatların topluma ve kültürel gelişimine katkıda bulunmaları

2.2. DESEN DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Bu programla ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Gözlem yapma
- Disiplinli çalışma
- Algılama
- Zamanı kullanma
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- Analitik düşünme
- İletişim kurma
- Özgün olma
- Araştırma yapma
- Estetik farkındalık sahibi olma
- Problem çözme
- Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma
- Sanatın öge ve ilkelerini kullanma
- Kendini sanat yolu ile ifade etme

2.3. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Öğretmen, öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici; öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.
- Desen Dersi Öğretim Programı öğrencinin başlangıç seviyesinden en üst seviyeye kadar ulaşmasını hedeflemektedir. Bu hedefin gerçekleşmesinde ders, anlatılacak konuya hazırlık yapılarak sade ve anlaşılır bir şekilde sunulmalıdır. Görmeyi, algılamayı ve çizmeyi öğrenmenin desen dersi için önemli basamaklar olduğu bilinmelidir.
- Desen Dersi Öğretim Programı üniteleri özümsemeli, gerek duyulduğunda öğrenme öğretme süreci içerisinde her ünitenin ve konunun bir başkası ile eş güdümlü ve desteklenerek yürütüldüğü esnek bir planlama yapılmalıdır.
- Desen Dersi Öğretim Programı kapsamında her sınıf seviyesinde ilk dersin belirli bir zamanında kısa süreli eskiz çalışmalarına yer verilmelidir.
- Tüm sınıf seviyelerinde eskiz defteri kullanma alışkanlığı kazandırılmalıdır.
- Desen Dersi Öğretim Programı konu anlatımında sanatçılardan ilgi çekici bilgi ve örneklerle yer verilmelidir. Desen sınıflarında çok sayıda evrensel sanatçıya ait örnekler bulundurulması motivasyonu artıracaktır.

- Desen Dersi Öğretim Programı ile kazandırılması hedeflenen; gözlem, anlama gücü, duyum, sezgi, izlenim ve etkileşim açısından başarılı bir bütünlük meydana getirebilmektir. Bu nedenle öğrencilerin pek çok desen çizerek ve her desende yeni bir şeyler öğrenerek çizimleri sağlanmalıdır.
- Desen Dersi Öğretim Programı'nda anlatımı yapılacak konuyla ilgili örnek görsellerle desteklenmiş sunumlar, önceden hazırlanmalıdır.
- Çevre ve okul imkânları kullanılarak öğrenciler her eğitim öğretim döneminde en az bir kere inceleme ve çalışma yapmak üzere antik eserlerin bulunduğu müzelerle resim ve resim heykel müzelerine götürülmelidir.
- Desen Dersi Öğretim Programı ile kazandırılması hedeflenen teknik becerilerde, evrensel yöntemlerin tanıtılması önemlidir.
- Desen Dersi Öğretim Programı'nda kazanımlar gerçekleştirilirken öğrenci grubunun ilgileri, ihtiyaçları, beklentileri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve çevre özellikleri dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikler uygulanırken ya da yeni etkinlikler geliştirilirken programda yer alan kazanım açıklamaları göz ardı edilmemelidir.
- Desen dersi uygulamalarında öğrencinin teknik düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilere teknik düzeylerinin altında veya üstünde görevler verilmemelidir.
- Desen çizme becerilerini kazanma ve pekiştirme sürecinde öğrenciler bir beceriyi tam öğrenmeden yeni bir beceriye geçilmemelidir.
- Öğretmen programda yer alan kazanımlara ve içeriğe bağlı kalmak koşuluyla bilgi takviyesi yapabilir, ödev ve projeler verebilir.
- Öğrencilere verilen ödev ya da proje kapsamındaki araştırma çalışmaları, resim sanatını ve sanatçıyı anlamak, sanat eserini algılamak ve okumak adına yapılan etkinliklerdir. Öğrencilerin, sanatçıların eserlerini analiz ederek desen çizimleri sanatçının üslubunu, döneminin özelliklerini tanıması açısından önemlidir. Öğrenme öğretme etkinliklerinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek görsel, işitsel ve basılı materyallerden de yararlanılmalıdır.
- Programın uygulanması sürecinde öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif olarak kullanmalarına olanak sağlayacak etkinlik ve çalışmalara programda yer verilmelidir.
- Öğrencilerin kendi bilgi ve becerilerindeki eksiklikleri fark etmeleri ve bu eksiklikleri giderebilmeleri için bireysel hedefler belirlemeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin yeni ve eski bilgileri arasında bağlantı kurmasına önem verilmelidir.
- Öğretim sürecinde öğrencilerin yeni öğrendiği bilgileri ve becerileri sergilemelerine, performans becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan etkinlikler düzenlenmelidir.
- Her öğrencinin başarabilme deneyimini yaşaması için bireysel farklılıklarını dikkate alan fırsatlar yaratılmalıdır.
- Grup çalışmaları, öğrencilerin estetik duyarlılık içinde birbirine yardımcı olmalarını, birbirlerinin çalışmalarını değerlendirmelerini ve bu sayede yeni fikirlerin doğmasını ve olumlu ilişkilerin geliştirilmesini sağlar. Bu nedenle grup çalışmaları özendirilmeli, desteklenmelidir.
- Sanatsal etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin sanat zevklerini ve estetik duygularını geliştirmeleri amaçlanır. Öğrencilerin her tür sanatsal etkinlikleri takip etmelerine önem verilmelidir.
- Öğrenme öğretme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla tabloda sunulan değerlerin kitap genelinde yer bulması önemlidir. Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik değerlerinin, kullanılacak ders kitabında etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
DESENİN TANIMI VE ÇEŞİTLERİ	6	12	8
DESEN ÇALIŞMALARINDA SANATIN ÖGE VE İLKELERİ	2	32	22
DESEN ÇALIŞMALARINDA NESNE ETÜTLERİ	2	20	14
DESEN ÇALIŞMALARINDA DERİNLİK ETKİSİ	5	28	20
DESENDE KOMPOZİSYON	5	28	20
ANTİK MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI	3	24	16
TOPLAM	23	144	100

10. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
DESEN ÇALIŞMALARINDA IŞIK GÖLGE VE TON DEĞERLERİ	5	28	20
DESEN ÇALIŞMALARINDA FARKLI MALZEME VE TEKNİKLER	2	24	16
DESEN ÇALIŞMALARINDA NESNE ETÜTLERİ	2	28	20
DESEN ÇALIŞMALARINDA MEKÂN ÇİZİMLERİ	3	32	22
MODELDEN DESEN ÇİZİMLERİ	4	32	22
TOPLAM	16	144	100

11. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
DESEN ÇALIŞMALARINDA ANATOMİ ÇİZİMİ	5	48	34
DESEN ÇALIŞMALARINDA FİGÜR-MEKÂN	3	32	22
DESEN ÇALIŞMALARINDA FİGÜRDE HAREKET, YÖN VE AÇILAR	2	32	22
DESEN ÇALIŞMALARINDA PORTRÉ	7	32	22
TOPLAM	17	144	100

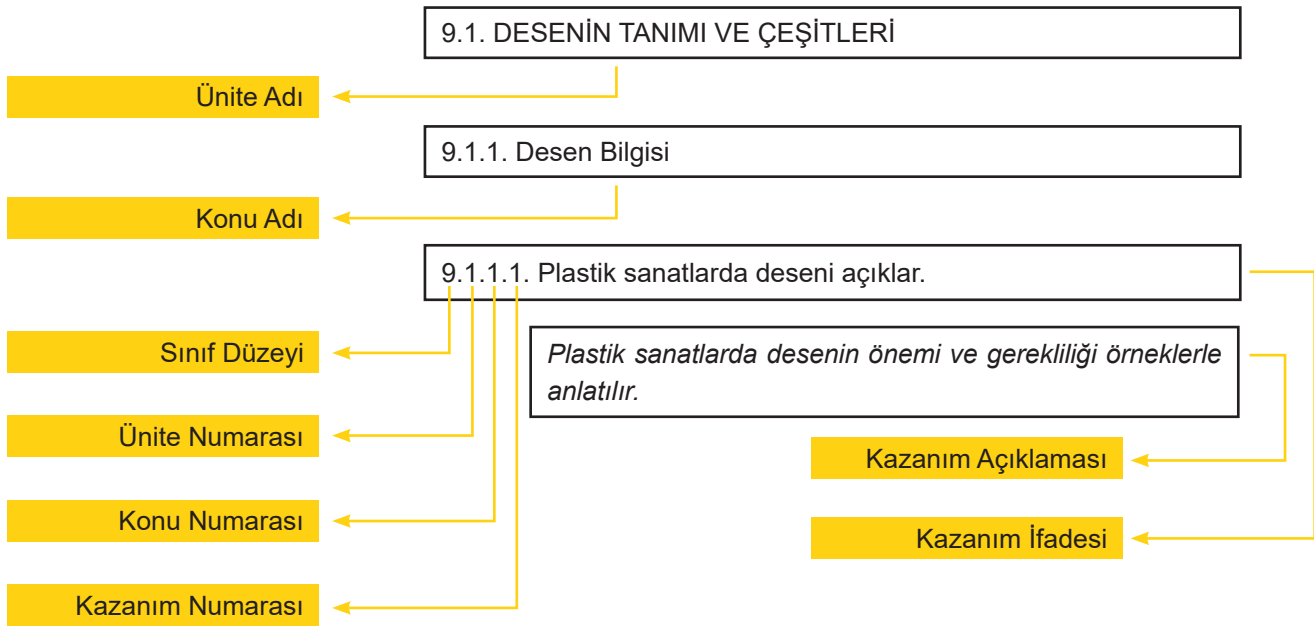
12. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
DESEN ÇALIŞMALARINDA DUYGULARIN İFADESİ	2	50	28
MODEL DEN KISA SÜRELİ DESEN ÇALIŞMALARI	2	20	11
DESEN ÇALIŞMALARINDA ÇOK FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR	5	75	42
DESEN ÇALIŞMALARINDA ÜSLUP	4	35	19
TOPLAM	13	180	100

3. DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Ünite temelli yaklaşım esas alınan programda 9. sınıf düzeyinde 6, 10. sınıf düzeyinde 5, 11. sınıf düzeyinde 4, 12. sınıf düzeyinde 4 ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; ünite, konu ve kazanım numarası ile sınıf düzeyi esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. DESENİN TANIMI VE ÇEŞİTLERİ

9.1.1. Desen Bilgisi

9.1.1.1. Plastik sanatlarda deseni açıklar.

Plastik sanatlarda desenin önemi ve gerekliliği örneklerle anlatılır.

9.1.1.2. Desen çalışmalarında görmenin önemini açıklar.

Desende göz, el ve bilek koordinasyonunun önemi ve kadraj anlatılır.

9.1.1.3. Desen çalışmalarında kullanılan araç gereçleri listeler.

9.1.2. Desen Çeşitleri

9.1.2.1. Desen çeşitlerini tanımlar.

Akademik, artistik, çizgisel, lekese ve tonal desen, eskiz ve taslak terimleri anlatılır.

9.1.2.2. Desen çeşitlerini açıklar.

Desen çeşitlerine göre sanatçı desenleri incelenir.

9.1.2.3. Desen çeşitleri ile çalışmalar yapar.

Desen çeşitlerini kullanarak eskizler yapmaları istenir.

9.2. DESEN ÇALIŞMALARINDA SANATIN ÖGE VE İLKELERİ

9.2.1. Desen Çalışmalarında Sanatın Ögeleri

9.2.1.1. Desen çalışmalarında sanatın ögelerini kullanır.

a) Çizgi, doku, form, ton, leke ve mekân kavramlarını açıklaması istenir. Bu kavramlar görseller üzerinde incelenir.

b) Sanatçılara ait desenlerden sanatın ögelerine göre uygulama yapmaları istenir.

c) Sanatın ögelerini kendi desen çalışmalarında uygulamaları istenir.

9.2.2. Desen Çalışmalarında Sanatın İlkeleri

9.2.2.1. Desen çalışmalarında sanatın ilkelerini kullanır.

a) Desende oran-orantı, denge, hareket-yön, espas, ritim, zıtlık, vurgu ve birlik-bütünlük kavramları açıklanır. Bu kavramlar görseller üzerinde incelenir.

b) Sanatçılara ait desenlerden sanatın ilkelerine göre uygulama yapmaları istenir.

c) Sanatın ilkelerini kendi desen çalışmalarında uygulamaları istenir.

9.3. DESEN ÇALIŞMALARINDA NESNE ETÜTLERİ

9.3.1. Desende Nesnenin Geometrik Yapısı

9.3.1.1. Desen çalışmalarında nesnenin yapısal özelliklerine göre çizim yapar.

a) Nesne; doğal, yapay, şekil ve dokusal özellikleri açısından incelenir.

b) Nesnenin yapısal özelliklerini tanımaya yönelik eskizler yapmaları istenir.

9.3.1.2. Desen çalışmalarında nesnenin yapısını çizerken geometrik forma göre uygulamalar yapar.

a) Nesnenin yapısını oluştururken silindir, üçgen, dörtgen, prizma ve küre şekillerinden faydalanarak eskiz çizimleri istenir.

b) Desen çalışmalarında geometrik yapısı oluşturulan nesnenin çizimini açık, orta ve koyu çizgi değerlerini kullanarak tamamlaması istenir.

9.4. DESEN ÇALIŞMALARINDA DERİNLİK ETKİSİ

9.4.1. Perspektif Nedir?

9.4.1.1. Çizgi ve hava perspektifini tanımlar.

9.4.1.2. Sanatçıların eserlerinden çizgi perspektifini ayırt eder.

Sanatçı eserlerinden çizgi perspektifi incelenir.

9.4.1.3. Çizgi perspektifine göre geometrik şekillerin çizimini yapar.

Tek ve iki noktalı perspektife göre iki boyutlu geometrik şekillerden çember, dikdörtgen ve kare çizimi yapmaları istenir.

9.4.1.4. Çizgi perspektifine göre geometrik formların çizimini yapar.

Tek, iki ve üç noktalı perspektife göre silindir, prizma ve koni şeklindeki nesnelerin çizimlerini yapmaları istenir.

9.4.1.5. Çizgi perspektifine göre mekân çizimleri yapar.

a) İç mekân çizimleri yapmaları istenir.

b) Dış mekân çizimleri yapmaları istenir.

9.5. DESENDE KOMPOZİSYON

9.5.1. Desen Çalışmalarında Kompozisyon ve Çeşitleri

9.5.1.1. Desende kompozisyon kavramını tanımlar.

Desende kompozisyon hakkında bilgi verilir.

9.5.1.2. Desende kompozisyon çalışmalarında plan kavramını açıklar.

Ön, orta ve arka planlar örneklendirilerek anlatılır.

9.5.1.3. Desen çalışmalarında kompozisyon çeşitlerini ayırt eder.

Sanatçılara ait farklı kompozisyon çeşitleri içeren örnekler üzerinde kompozisyon çeşitleri incelenir.

9.5.2. Desen Çalışmalarında Kompozisyonun Geometrik Yapısı

9.5.2.1. Desen çalışmalarında farklı form ve boyutlarda nesnelerle kompozisyon düzenler.

a) Düzenleme yaparken büyük, küçük; uzun, kısa; açık, orta ve koyu değerleri olan nesneler kullanmaları istenir.

b) Sanatın öge ve ilkelerine göre düzenleme yapmaları istenir.

9.5.2.2. Desen çalışmalarında düzenlenmiş kompozisyonun geometrik çizimini yapar.

a) Kompozisyonun ve nesnelerin şekilleri; ön, orta ve arka planların görünüşü; mekân, kompozisyon ve nesne ilişkileri incelenerek eskizler çizmeleri istenir.

b) Desen çalışmalarında kompozisyonun ve kullanılan nesnelerin oran-orantı, denge, hareket ve yönünü belirtmeleri istenir.

c) Desen çalışmalarında kompozisyonu çizerken doluluk-boşluk dengesini oluşturmaları istenir.

ç) Desen çalışmalarında birlik-bütünlük kavramını dikkate alarak kompozisyonun çizimini açık, orta ve koyu değerdeki çizgilerle tamamlamaları istenir.

9.6. ANTİK MODELDEN DESEN ÇALIŞMALARI**9.6.1. Tors Çizimleri**

9.6.1.1. Torsun tarihsel gelişim sürecini açıklar.

9.6.1.2. Desen çalışmalarında torsun geometrik yapısına göre çizim yapar.

Torsun geometrik yapısına göre eskiz çalışmaları yapmaları istenir.

9.6.1.3. Desen çalışmalarında tors çizimini yapar.

a) Desen çalışmalarında torsun oran-orantı, denge, hareket ve yönü belirtilir.

b) Desen yapılacak yüzeye torsu çizerken doluluk-boşluk dengesini oluşturmaları istenir.

c) Sanatın ilke ve öğelerini kullanmaları istenir.

ç) Açık, orta ve koyu değerdeki çizgileri kullanmaları istenir.

10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10.1. DESEN ÇALIŞMALARINDA IŞIK, GÖLGE VE TON DEĞERLERİ

10.1.1. Desen Çalışmalarında Form Oluştururken Işık, Gölge ve Ton Değerlerinin Önemi

10.1.1.1. Desen çalışmalarında form oluştururken ışık ve gölgenin ton değerlerine etkisini açıklar.

10.1.1.2. Desende farklı formlardaki nesnelere farklı ışık kaynaklarının etkisini kendi cümleleri ile ifade eder.

Farklı açılardan yansıyan doğal ve yapay ışığın küre, koni, üçgen, dörtgen, prizma ve silindir formlu nesneler üzerindeki etkisi örneklerle incelenir.

10.1.1.3. Desen çalışmalarında modle çeşitlerini ayırt eder.

a) Modlede kullanılan çizgisel, tonal, tarama yöntemleri hakkında bilgi verilir.

b) Sanatçıların eser örneklerinden modle tekniği incelenir.

10.1.1.4. Desen çalışmalarında ışık ve gölgenin hacim oluşturmadaki etkisini ifade eden çizimler yapar.

Modlede çizgisel, tonal ve tarama yöntemlerinden her birini kullanarak eskizler yapmaları istenir.

10.1.1.5. Desen çalışmalarında form oluşturmada modle tekniğini uygular.

Modledeki çizgisel, tonal ve tarama yöntemlerinden birini kullanmaları istenir.

10.2. DESEN ÇALIŞMALARINDA FARKLI MALZEME VE TEKNİKLER

10.2.1. Desen Çalışmalarında Farklı Malzeme ve Tekniklerin Kullanımı

10.2.1.1. Sanatçılara ait eser örneklerinden malzeme ve tekniği ayırt eder.

Karakalem, füzen, sangin, tarama ucu, mürekkepli ve keçe uçlu kalemler, fırçalar ve pastel boya ile yapılmış desen çalışmalarını incelemeleri sağlanır.

10.2.1.2. Desen çalışmalarında farklı teknik ve malzemelerle çizimler yapar.

Karakalem, füzen, sangin, tarama ucu, mürekkepli ve keçe uçlu kalemler, fırçalar ve pastel boya ile çizimler yapmaları istenir.

10.3. DESEN ÇALIŞMALARINDA NESNE ETÜTLERİ

10.3.1. Desen Çalışmalarında Doğal ve Yapay Nesnelerle Kompozisyon Oluşturma

10.3.1.1. Doğal ve yapay nesne çizimleri yapar.

Işık, gölge ve ton değerlerini dikkate almaları istenir.

10.3.1.2. Doğal ve yapay nesnelerle hazırladığı kompozisyonların çizimini yapar.

a) Farklı boyut ve yapıdaki nesnelerle değişik kompozisyonlar hazırlamaları istenir.

b) Sanatın öge ve ilkelerini dikkate almaları istenir.

c) Çizimlerinde modle tekniğini kullanmaları istenir.

10.4. DESEN ÇALIŞMALARINDA MEKÂN ÇİZİMLERİ

10.4.1. Desen Çalışmalarında İç ve Dış Mekân Çizimleri

10.4.1.1. Mekân çizimlerinde perspektifin etkisini açıklar.

a) Çizgi ve hava perspektifinin iç ve dış mekân çizimlerindeki etkisi örnekler üzerinden incelenir.

b) İç ve dış mekân konulu eserler perspektif ile sanatın öge ve ilkelerine göre incelenir.

10.4.1.2. Farklı mekân çizimleri yapar.

a) İç, dış, yarı açık, yarı kapalı mekânların görsellerinin olduğu bir dosya hazırlamaları istenir.

b) Açık, yarı açık, açıktan kapalıya, kapalıdan açığa doğru ve kapalı mekân çizimleri yapmaları istenir.

10.4.2. Desen Çalışmalarında Doğadan Çizimler

10.4.2.1. Desen çalışmalarında doğadan çizimler yapar.

a) Desen çalışmalarında dış mekânda çizeceği nesnelerin özellikleriyle ilgili eskizler hazırlamaları istenir.

b) Doğadan desen çalışmalarında kompozisyonu tespit etmede kadraj kullanmaları istenir.

c) Desen çalışmalarında sanatın öge ve ilkelerine göre kompozisyonun çizimini yapmaları istenir.

10.5. MODELDEN DESEN ÇİZİMLERİ

10.5.1. Desen Çalışmalarında Figür

10.5.1.1. Desende figür kavramını tanımlar.

10.5.1.2. Figürde oran ve orantının tarihsel gelişim sürecini açıklar.

a) Rönesans, Yunan, Antik Dönem Mısır ve sonrası anlatılır.

b) Kadın, erkek, çocuk, genç ve yetişkin oran ve orantısı anlatılır.

10.5.2. Desen Çalışmalarında Figürün Geometrik Yapısı

10.5.2.1. İnsan figürüne ait anatomik yapıları geometrik açıdan çözümler.

a) Figür anatomisini incelemesi için silindir, daire, kare ve dikdörtgenden yararlanarak eskizler çizmeleri istenir.

b) Figür anatomisine ait baş, boyun, gövde, kol, bacak, ayak ve el etütleri yapmaları istenir.

c) Desen çalışmalarında parça-bütün ilişkisini kullanarak figürün geometrik yapısına göre çizim yapmaları sağlanır.

10.5.3. Desen Çalışmalarında Figür Çizimi

10.5.3.1. Desen çalışmalarında sanatın öge ve ilkelerini kullanarak figürü çizer.

a) Figüre ait baş, gövde, kol, bacak ve ayak uzunlukları ile bunların bütüne olan oranları ölçülendirilir.

b) Desen çalışmalarında figürün denge, hareket ve yönünü belirtmeleri istenir.

c) Desen çalışmalarında resim yüzeyine figürü çizerken ritim, doluluk-boşluk dengesini oluşturmaları istenir.

ç) Desen çalışmalarında figür-mekân ilişkisine dikkat etmeleri istenir.

d) Desen çalışmalarında parça-bütün ilişkisini dikkate alarak figürün çizimini tamamlaması istenir.

11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. DESEN ÇALIŞMALARINDA ANATOMİ ÇİZİMİ

11.1.1. Figürde Anatomi

11.1.1.1. Desen çalışmalarında anatomi kavramını tanımlar.

11.1.1.2. İnsan anatomisinin iskelet ve kas yapısını tanımlar.

İskelet ve kas yapısı için tıp eğitiminde kullanılan model veya maket görselleri üzerinde bu yapıları incelemeleri istenir.

11.1.1.3. İnsan anatomisinin iskelet ve kas yapısını çizer.

Hareketli ve durağan figürlerin iskelet ve kas yapılarını çizmeleri istenir.

11.1.1.4. İnsan anatomisinde uzuvların biçimini ve yapısal özelliklerini çizer.

Hareketli ve durağan figür uzuvlarının iskelet ve kas yapılarını çizmeleri istenir.

11.1.1.5. Farklı sanatçıların desenlerinden faydalanan anatomi çizimleri yapar.

11.2. DESEN ÇALIŞMALARINDA FIGÜR-MEKÂN

11.2.1. Desen Çalışmalarında Figür-Mekân İlişkisi

11.2.1.1. Sanatçıların eserlerindeki figür-mekân ilişkisini çözümler.

a) Sanatçıların iç ve dış mekânlarda farklı açılara göre tek, çift ve çok figürü resim yüzeyine yerleştirme biçimi incelenir.

b) Sanatçıların figür-mekân ilişkisini vurgulayan desenlerinden çalışmalar yapmaları istenir.

c) Sanatçıların iç ve dış mekânlarda farklı açılara göre çizmiş olduğu tek, iki ve çok figürlü eserlerden çizimler yapmaları istenir.

11.2.1.2. Desen çalışmalarında figür-mekân ilişkisini kullanarak eskiz çalışmaları yapar.

Açık, kapalı, açıktan kapalıya, kapalıdan açığa doğru olan mekânlarda tek, iki ve daha fazla figürü farklı açılardan gözlemleyerek eskiz çalışmaları yapmaları istenir.

11.2.1.3. Desen çalışmalarında hazırladığı eskizlerle özgün çalışmasını yapar.

Sanatın öge ve ilkelerini dikkate alarak çalışmaları istenir.

11.3. DESEN ÇALIŞMALARINDA FIGÜRDE HAREKET, YÖN VE AÇILAR

11.3.1. Figürde Hareket, Yön ve Açılar

11.3.1.1. Sanatçıların eserlerinden figürlerin hareket, yön ve açılarını analiz eder.

11.3.1.2. Hareket, yön ve açılara göre figür çizimi yapar.

a) Ufuk çizgisine göre yukarıda, ortada, aşağıda konumlandırılarak hareket, yön ve açıları tespit edilen figürü çizmeleri istenir.

b) Figürün mekânla ilişkisini tespit etmeleri istenir.

c) Modelin oturur pozisyonlarındaki yön ve duruşlarına göre geometrik kurgular yapmaları istenir.

d) Modle tekniğini kullanarak modelin çizimini tamamlamaları istenir.

11.4. DESEN ÇALIŞMALARINDA PORTRE**11.4.1. Portre Nedir?**

11.4.1.1. Portreyi tanımlar.

11.4.1.2. Portre çeşitlerini ayırt eder.

Sanatçılara ait profil, yarı profil, cephe, büst, tam boy portre ve otoportre çizimleri desen tekniklerinin kullanımı açısından incelenir.

11.4.1.3. Baş anatomisinin yapısal özelliklerini açıklar.

a) Baş anatomisi farklı açılardan incelenir.

b) Baş anatomisi yaş ve cinsiyet farklılıklarına göre incelenir.

c) Baş anatomisi oran-orantıya göre incelenir.

11.4.1.4. Baş anatomisini oluşturan organları etüt eder.

Başı oluşturan saç, göz, ağız, burun ve kulağı tek tek ve çeşitli açılardan çizimleri istenir.

11.4.1.5. Duyguları ifade eden portreler çizer.

Eserlerden ve çeşitli kaynaklardan sevinç, üzüntü, mutluluk ve korku duygularını yansıtan portre örneklerini içeren görsel dosya hazırlamaları istenir.

11.4.1.6. Atatürk portreleri çizer.

a) Çizgisel, lekese ve tonal desen tekniklerini kullanmaları istenir.

b) Profil, yarı profil, cephe ve tam boy portre çeşitlerinden çizimler yapmaları istenir.

11.4.1.7. Otoportre yapar.

Kendi portrelerini ayna kullanarak çizimleri istenir.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. DESEN ÇALIŞMALARINDA DUYGULARIN İFADESİ

12.1.1. İnsan Figüründe Duyguların Desen Yoluyla İfadesi

12.1.1.1. İnsan figürlerindeki duygu durumlarını çözümler.

Korku, şaşkınlık, sevinç, mutluluk, üzüntü, sinirlilik ve heyecanı içeren görseller araştırılır. Çalışmalarında kullanmak üzere görsel dosya oluşturmaları istenir.

12.1.1.2. Farklı duygu durumlarındaki insanların beden dilini yansıtan çalışmalar yapar.

Korku, şaşkınlık, sevinç, mutluluk, üzüntü, sinirlilik ve heyecanın beden diliyle ifade edildiği desen çalışmaları yapmaları istenir.

12.2. MODELDEN KISA SÜRELİ DESEN ÇALIŞMALARI

12.2.1. Desen Çalışmalarında İnsan Figüründe Kısa Süreli Çalışmalar

12.2.1.1. Kısa süreli çalışmalarda çizgisel desen kullanır.

a) Kısa süreli çalışmalarda modeli bütün hâlinde hareket ve oranlarına dikkat ederek çizimleri istenir.

b) Çalışmaları giderek azalan sürelerde tekrarlamaları istenir.

12.2.1.2. Kısa süreli çalışmalarda model, mekân ve nesne ilişkisini kurar.

a) Model ve nesnenin mekânla çiziminde bakış açısının önemli olduğu vurgulanır.

b) Kısa süreli çalışmalarda figürlerin durağan ve hareketli eskizlerini yapmaları istenir.

12.3. DESEN ÇALIŞMALARINDA ÇOK FİGÜRLÜ ÇALIŞMALAR

12.3.1. Çok Figürlü Desen Çalışmaları

12.3.1.1. Sanatçıların çok figürlü eserlerini sanatın öge ve ilkeleri açısından analiz eder.

12.3.1.2. Sanatçıların çok figürlü eserlerinden esinlenerek çalışmalar yapar.

12.3.1.3. Çok figürlü insan desenleri çizer.

İç ve dış mekân çizimlerinde, gözlem yolunu kullanmaları, fotoğraflardan veya dijital ortamlardan hazırladıkları dosyadan faydalanmaları istenir.

12.3.1.4. Hayvan figürleri çizer.

Çizimlerinde, gözlem yolunu kullanmaları veya çeşitli hayvan görsellerinden hazırladıkları dosyadan faydalanmaları istenir.

12.3.1.5. Mekân, nesne, hayvan ve insan figürü ilişkisine göre çizimler yapar.

Çizimlerinde, gözlem yolunu kullanmaları veya çeşitli mekân, nesne, hayvan ve insan görsellerinden hazırladıkları dosyadan faydalanmaları istenir.

12.4. DESEN ÇALIŞMALARINDA ÜSLUP

12.4.1. Üslup Nedir?

12.4.1.1. Desen çalışmalarında üslup kavramını açıklar.

Üslubun; sanatçının fikrini ve duygularını anlatmak için kullandığı özel anlatış tarzı olduğu, bir sanatçının, bir sanat türünün veya bir sanat döneminin kendine özgü tasarım tarzı olarak da kullanıldığı belirtilir.

12.4.1.2. Sanatçıların desenlerindeki üslup farklılıklarını ayırt eder.

12.4.2. Desen Çalışmalarında Üslup Denemeleri

12.4.2.1. Desen çalışmalarında seçtiği bir sanatçı üslubunu kendi çalışmalarında kullanır.

Sanatçıların üsluplarından esinlenerek çalışma yapmaları istenir.

12.4.2.2. Desen çalışmalarında kendi üslubunu oluşturma denemeleri yapar.